

Besluit

Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor) van de Arteveldehogeschool

datum	A. Inleiding
27 juni 2013	Bij brief van 7 januari 2013 heeft het instellingsbestuur van de Arteveldehogeschool te Gent
onderwerp	een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditatierapport en -besluit	(NVAO) voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren
(001422)	(bachelor na bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 7 januari 2013 en ontvankelijk
bijlage	verklaard op 4 februari 2013.

1

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Peter Verleg (onderwijsdeskundige), zelfstandig adviseur/directeur-eigenaar van PeterVerleg/Consultancy BV. ;

Leden:

- Els Palmaers (domeindeskundige), was als lid van de Algemene Raad van de Vlor betrokken bij de advisering van talloze onderwijsdossiers. Na haar actieve beroepsloopbaan is zij sedert 2011 lokaal betrokken bij diverse maatschappelijk geëngageerde initiatieven;
- Maria Beerten (domeindeskundige), vrijwilliger in Pros (vooral voor het modereren van hergo's en herstelcirkels) en geeft zij vormingen in verband met herstelgericht werken op school;
- Helga Melis (domeindeskundige), Zij is lid van de stuurgroep Profs en directeur van het Virgo Maria-instituut (GVBS) te Antwerpen-Merksem;
- Katrien Torfs (student-lid), bachelor-na-bachelor opleiding zorgverbreding en remediërend leren aan de Katholieke Hogeschool Lessius te Mechelen.

Secretaris:

- Lieve Paternoster.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 12 en 13 oktober 2011. Het visitatierapport dateert van 4 december 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

C. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie is van mening dat de opleidingsdoelstellingen voldoen aan de beoordelingscriteria die gelden voor een bacheloropleiding, en dat het beroepenveld intens bij het overleg betrokken werd. De commissie heeft waardering voor de doelstellingen en het onderwijsconcept van de opleiding. De opleiding slaagt erin aansluiting te vinden bij actuele en internationale tendensen, onder meer wat inclusie betreft. De commissie is van mening dat er een grote mate van consistentie bestaat in de mate waarin de vertaling gebeurd is naar de beroepsprofielen.

Binnen de decretale basis voor de erkenning als bachelor-nabachelor baseert de opleiding de inhoud onder meer op de wet op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs (1970). De BNB-opleiding maakt ook gebruik van diverse internationale referentiekaders, zoals het inclusief onderwijs, en vergelijkt zich met verschillende Europese initiële bacheloropleidingen in het Onderwijs en vervolgoopleidingen, zoals een professionele masteropleiding in Special education en/of in *Special educational needs*. De commissie heeft waardering voor de duidelijke profilering van de opleiding, die tot stand gekomen is in nauw overleg met het werkveld, namelijk een gemeenschappelijk denkkader, één continuüm van zorg voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en vanuit een visie die schoolontwikkeling in de brede zin nastreeft.

Programma

De beroepspraktijk neemt in het opleidingsprogramma een centrale plaats in. Praktijk is het geheel van activiteiten die een student vervult binnen de context van zijn school, gericht op de doelen van het opleidingsonderdeel waarvoor de student is ingeschreven. Voor elk opleidingsonderdeel worden de duale principes (een combinatie van theorie en praktijk) toegepast en krijgt de student praktijkopdrachten, die worden uitgevoerd in de praktijkschool. De opleiding waarborgt, onder meer dankzij de selectie van haar opleidingsscholen, een krachtige leeromgeving van de student. De commissie heeft waardering voor de internationale oriëntering van de opleiding.

Pagina 3 van 9 De opleiding ondersteunt de studenten in het ontwikkelen van de erkende eindcompetenties in vijf competentievelden. Om te groeien in deze competenties biedt de opleiding vijf leerlijnen aan (één voor elke competentie), die elk bestaan uit één of meerdere opleidingsonderdelen. De manier waarop aan elk van de competenties gewerkt wordt in bepaalde opleidingsonderdelen, gaf aanleiding tot het opstellen van een competentiematrix, waarin de leerlijnen en de vooropgestelde competentiegroei duidelijk worden. In die competentiematrix wordt ook bepaald tot op welk niveau de aan elk opleidingsonderdeel gerelateerde competenties worden verworven, en wordt de relatie tussen de opleidingsonderdelen en de competenties zichtbaar. De commissie stelt een grote dynamiek vast bij het opleidingsteam om het curriculum bij te sturen, door heroriëntering van opleidingsonderdelen en door wijziging van bepaalde accenten, met de bedoeling voortdurend in te spelen op de behoeften die geformuleerd worden vanuit het beroepenveld.

De commissie is van mening dat het programma logisch opgebouwd is. De opleidingsonderdeelverantwoordelijken bewaken overigens de samenhang van het programma via het regelmatig gehouden clusteroverleg. Differentiatie in het programma gebeurt aan de hand van een aantal keuzemodules voor verschillende opleidingsonderdelen. Die modules kunnen per academiejaar aangepast worden aan de instroom, en zijn bijgevolg afgestemd op de praktijk van de studenten, maar de samenhang komt er niet door in het gedrang.

Sinds 2008–2009 laat de opleiding de studenten hun studielast inschatten via de onlinestudietijdmeting. In semester één was het algemene besluit dat de gemeten studielast per opleidingsonderdeel ongeveer één studiepuntlager ligt dan de begrote studielast. In het tweede semester 2009–2010 bleek de gemeten studietijd voor de meeste onderdelen vrij gelijkaardig aan de begrote studielast. Na de eerste meetresultaten gebeurden in 2010–2011 enkele bijstellingen, bijvoorbeeld een verhoging van de taken voor de praktijkopdrachten en een wijziging in de studiepunten.

De bachelor na bachelors in het Onderwijs, waartoe deze opleiding ook behoort, zijn in de regel slechts toegankelijk voor houders van een bachelordiploma. Voor de bachelor na bachelors in het Onderwijs kunnen daarnaast ook alle personeelsleden in het onderwijs zich inschrijven, ook als zij geen eerste bachelordiploma hebben. Voor studenten zonder lerarendiploma van een geïntegreerde of een specifieke lerarenopleiding wordt het diploma van de BNB in het Onderwijs gelijkgesteld met een bewijs pedagogische bekwaamheid (BPB). Dat geeft hen na het afstuderen een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs met lesbevoegdheid in de vakken in het secundair onderwijs waarvoor zij de vakbekwaamheid verkrijgen via hun eerste bachelor- of masterdiploma, of via hun erkende nuttige ervaring. Net om die reden dienen deze studenten een extra opleidingsonderdeel 'Initiatie onderwijs' te volgen. Via de EVK-procedure kunnen studenten die al een bachelor- of een master diploma behaald hebben, vrijstellingen aanvragen, en zij volgen dan een geïndividualiseerd studietraject. Toekenning van vrijstellingen op basis van EVC/EVK gebeurt via de trajectbeheerder. De opleiding kent geen typevrijstellingen: elk dossier wordt afzonderlijk bekeken. De EVC-procedure is omslachtig.

Het programma omvat 60 studiepunten en wordt aangeboden in een deeltijds traject, gespreid over twee academiejaren.

Pagina 4 van 9 De commissie stelt vast dat de opleiding gebruikmaakt van een uitgebreide mix van didactische werkvormen. Daarbij worden aspecten van interactief samenwerkend leren, kennisonderwijs, probleemgestuurd onderwijs, duaal onderwijs en werkplekleren gecombineerd. De opleiding wordt gekenmerkt door een sterke interactieve inslag met relatief weinig hoorcolleges. De opleiding maakt gebruik van verschillende groepeeringsvormen, zoals leergroepen en supervisie- en intervisiesessies.

De beoordeling gebeurt volgens de principes van het volwassenenonderwijs. Het beoordelen van de praktijk gebeurt door de opleiding en niet door de mentor in kwestie. De mentor dient wel twee keer per jaar feedback over de leerwinst van de student in, die de student digitaal aan de opleiding bezorgt. Voor de drie opleidingsonderdelen bij het begin van het modeltraject kiest de opleiding beoordelaars onder de medewerkers van het opleidingsteam, of ex-medewerkers die het gehele opleidingsprogramma goed kennen. Ze kennen de studenten niet omdat ze noch lesgever, noch trajectcoach zijn. De opleiding zorgt er op die manier voor dat de beoordeling zo objectief mogelijk kan gebeuren. Voor alle andere opleidingsonderdelen wordt een lesgever als beoordelaar ingeschakeld die de student kent van tijdens het leerproces. In de opleiding zijn er geen eigenlijke examens. Voor elk opleidingsonderdeel worden een beoordelingstaak en een praktijktaak voorzien. De opleiding heeft een systeem (stappenplan) ontwikkeld om taken door verschillende mensen te laten beoordelen en de gegeven quoteringen te delen met de studenten en de medebeoordelaars. Op de vraag aan de gespreksgroep Kwaliteitszorg en onderwijsontwikkeling hoe de verhouding tussen kennis en praktijkervaring bewaakt wordt, en of dan gekozen wordt voor proces- of productevaluatie, verneemt de commissie dat door de aanwezige mix van beoordelingsvormen de onderliggende kennis moet kunnen worden onderzocht, aansluitend bij het onderwijsconcept. De commissie pleit voor een kritische analyse en reflectie op het huidige evaluatiebeleid/toetsbeleid en beveelt – waar mogelijk en wenselijk – een grotere balans tussen proces- en productevaluatie/toetsing aan, zodat een grotere objectivering kan worden bekomen.

Inzet van personeel

De opleiding voert een dynamisch personeelsbeleid van gerichte diversiteit bij medewerkers, waarbij de expertise en ervaring actief uitgewisseld worden met het brede werkveld, zowel nationaal als internationaal. De opleiding kiest bewust voor een grote groep externe medewerkers die erg actief zijn in het werkveld en veel expertise binnenbrengen in de opleiding.

De commissie heeft waardering voor het transparante interne allocatiemodel dat in de Arteveldehogeschool wordt gebruikt voor verdeling van de VTE's aan elke opleiding. Daarmee tracht ze onder meer de gevolgen van de ondermaatse basisfinanciering van de opleiding te milderen. Volgens de commissie is dit de voornaamste oorzaak van de hoge werkdruk bij het personeel. De opleiding is zich terdege van de situatie bewust, maar kan daar vooralsnog geen afdoend antwoord op geven. De commissie raadt de opleiding aan de hoge werkdruk van het personeel te blijven bewaken.

De commissie heeft loyale, betrokken en deskundige medewerkers ontmoet, die elkaar benaderen vanuit een groot mutueel respect. Het opleidingsteam luistert naar elkaar en naar de studenten. De hogeschool heeft een procedure voor werving en selectie voor statutaire medewerkers opgesteld. Contractuele medewerkers worden op dezelfde manier geworven. Bij aanwerving van nieuwe medewerkers (en vervangende medewerkers) streeft

Pagina 5 van 9 de opleiding naar een complementariteit aan profielen binnen het opleidingsteam. De hogeschool heeft ook een loopbaanbeleid uitgewerkt, dat waarborgt dat iedere medewerker structureel gevolgd wordt in zijn ontwikkelingsproces. Het functioneringsgesprek tussen medewerker en opleidingsdirecteur neemt een prominente plaats in de ontwikkelingscyclus in. De jaarlijkse evaluatie door de studenten komt als feedback terug naar de lesgevers.

Voorzieningen

De opleiding wordt georganiseerd op de campus Kattenberg, die bij de commissie studentvriendelijk overkomt, ook ten behoeve van de bachelor na bachelor-studenten, en vlot met het openbaar vervoer te bereiken is. Alle leslokalen zijn uitgerust met een krijt- en/of wit bord en een overheadprojector. Bijna alle leslokalen beschikken over een audio-installatie en grootbeeldprojectie. Op de campus zijn tevens twee lectureeruimten met landschapskantoren, een vergaderzaal, een studentencafetaria – die ook 's avonds geopend is – en twee overleguimten voor gesprekken gevestigd. De commissie oordeelt dat de onderwijslokalen behoorlijk uitgerust zijn, maar dat de werkomgeving voor de medewerkers zou kunnen verbeteren. De investeringen voor ICT zijn groot en houden een groeiperspectief in.

In de Arteveldehogeschool worden de termen trajectbeheer, trajectcoaching en zorgcoaching gehanteerd in plaats van studiebegeleiding. Gezien de grote impact op de slaagkansen van de studenten wordt aan deze begeleiding grote aandacht besteed. De commissie is van mening dat de begeleiding van de studenten sterk uitgebouwd is, en dat de opleiding beschikt over gekwalificeerde en betrokken begeleiders.

Interne kwaliteitszorg

De Arteveldehogeschool heeft een intern kwaliteitszorgsysteem uitgerold, zowel in de kernprocessen als in de ondersteunende processen, zowel in de centrale diensten als in de opleidingen. Op basis van de beschikbare documentatie en aan de hand van de diverse gesprekken stelt de commissie vast dat het besturingssysteem van de hogeschool performant is, en dat vanuit het beleid de klemtoon gelegd wordt op zelf verantwoordelijkheid nemen en zelf kunnen organiseren. De opleiding sluit zich aan bij het kwaliteitsstreven van de hogeschool. De commissie heeft de resultaten en de analyses van deze bevragingen kunnen inkijken, en heeft grote waardering voor het werk dat gepresteerd is en voor de wijze waarop kwaliteitszorg integrerend deel uitmaakt van het handelen binnen de opleiding.

De commissie krijgt diverse kwaliteitsvolle voorbeelden van gerealiseerde verbeteringsdoelen, onder meer de informatieverstrekking aan kandidaat-studenten, de bijsturing van de ECTSfiches op basis van uitgevoerde studietijdmetingen, de inrichting van het opleidingsonderdeel 'Initiatie onderwijs' als antwoord op de instroom van niet-leraren en de verschillende verbeteringsacties aan het curriculum van de opleiding.

Studenten, medewerkers, werkveld en afgestudeerden worden op regelmatige wijze bevraagd. Uit de gesprekken met de studenten verneemt de commissie dat zij van mening zijn dat zij een stem hebben in de opleiding. Er wordt naar hen geluisterd, zowel op informele wijze als op formele wijze in de opleidingsraad. De medewerkers worden sterk betrokken bij het opleidingsmanagement. De interne medewerkers vergaderen bijna

Pagina 6 van 9 wekelijks met de opleidingscoördinator en de opleidingsdirecteur. Het werkveld wordt prominent betrokken bij de opleiding door het overleg met de scholen waar de studenten hun praktijk uitvoeren. Schooldirecties en de mentoren worden drie keer per jaar op de hogeschool uitgenodigd. Ze worden dan onder meer bevraagd over de haalbaarheid van de leerstof en de taken die de studenten krijgen. De inbreng van het werkveld krijgt structureel gestalte via de Opleidingsadviesraad.

Resultaten

Sinds 2009–2010 werd het eindwerk omgevormd naar een bachelorproef. Dat omvormingsproces is volgens de commissie nog niet helemaal voltooid. Het niveau van de bachelorproeven kan nog verhogen, en onder meer de probleemstelling, de bronvermelding en de lay-out kunnen nog verbeterd worden. De commissie raadt de opleiding aan om het concept van de bachelorproef nog beter uit te schrijven. De alumni die met de commissie in gesprek gingen, benadrukken dat het belangrijk is dat hun bachelorproef een praktische waarde heeft en later nuttig kan gebruikt worden in een school. De vertegenwoordigers van het werkveld die met de commissie in gesprek gingen, drukken hun waardering uit voor het niveau van deze opleiding. De afgestudeerden halen volgens de commissie de eindkwalificaties, en ze weten wat een school met een zorgvraag verwacht. De afgestudeerden zijn zeer tevreden over hun opleiding, zowel over het programma als over de lesgevers. Dit blijkt uit de gesprekken met de commissie, maar ook uit de resultaten van de bevragingen.

De slaagcijfers voor de opleiding zijn hoog. Er zijn geen studenten die meer dan 53 studiepunten opgenomen hebben in 2008–2009. 92 procent van hen haalt minstens 75 procent van de opgenomen studiepunten. De uitval bedraagt ongeveer 5 procent en is duidelijk lager dan het hogeschoolgemiddelde. Globaal gezien slaagt meer dan 90 procent van de studenten voor de opleiding.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	Nvt
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	G
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

F. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor) van de Arteveldehogeschool

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren (bachelor na bachelor) van de Arteveldehogeschool goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 27 juni 2013

Voor het bestuur van de NVAO,

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

---

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij e-mail van 6 juni 2013 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft niet geleid tot tekstuele aanpassingen.

– naam instelling	Arteveldehogeschool
– adres instelling:	Hoogpoort 15 BE-9000 GENT BELGIË
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor in het onderwijs: zorgverbreding en remediërend leren
– niveau en oriëntatie	bachelor na bachelor
– studieomvang	60 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	geen
– studietraject voor werkstudenten:	geen
– vestiging opleiding	Gent
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	onderwijs
– bijkomende titel	geen